

Fler VFU-platser i sjuksköterskeutbildningen (Dir. 2022:101)

Hans Wiklund, nationell samordnare

Nationella samordnaren ska bl.a.

- initiera och genomföra samordnande insatser för att fler VFU-platser och därmed fler utbildningsplatser ska finnas tillgängliga i sjuksköterskeutbildningen,
- stödja aktörerna i arbetet med att utveckla modeller för, och organisering av, VFU så att det blir möjligt för fler vårdgivare och verksamheter att ta emot studenter samt sprida goda exempel,
- analysera den nuvarande ordningen för samarbete om VFU-platser för att avgöra om denna bör förändras och, i så fall, lämna förslag på förändringar, och
- lämna förslag på författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2023.

Utredningens organisation

- **Särskild utredare, tillika nationell samordnare**
Hans Wiklund, universitetsdirektör vid Umeå universitet
- **Utredningssekretariat**
Ida Asplund, utredningssekreterare
Jonas Törnqvist, utredningssekreterare (deltid)
- **Universitetskanslersämbetet ska bistå utredningen**
Ivana Colic, utredare

Referensgrupp och expertgrupp

Referensgrupp

3 lärosäten med sjuksköterskeutbildning, 3 Sveriges kommuner och regioner (varav en region och en kommun), Vårdföretagarna, Nationella vårdkompetensrådet (Socialstyrelsen), Vårdförbundet, Svensk sjuksköterskeförening, Sveriges Förenade Studentkårer (SFS), Vårdförbundet Student.

Expertgrupp

Utbildningsdepartementet, Socialdepartementet

Referensgrupp

- Hampus Bockholt, student Örebro, Sveriges förenade studentkårer (SFS)
- Lotta Gemzell, utredare, Avdelningen för arbetsgivarpolitik, SKR
- Lea Blomberg, Enhetschef utbildning och lärande, Region Skåne
- David Lidin, MAS, Stockholms stad
- Mariette Bengtsson, docent och studierektor, Malmö universitet
- Lena Mårtensson, professor och prorektor, Högskolan i Skövde
- Kristina Lejon, professor och prodekan Medicinska fakulteten, Umeå universitet
- Oili Dahl, ordförande, Svensk sjuksköterskeförening (utbildningschef KS)
- Pernilla Karlsson, yrkeshandläggare, Vårdförbundet
- Marlene Juhl, ordförande, Vårdförbundet student
- Kristina Holmquist, Vårdföretagarna (biträdande verksamhetschef Capio Vårdcentral)
- Roger Klinth, Nationella vårdkompetensrådet (rektor Marie Cederschiöld högskola)

På kort sikt...

- genomföra **samordnande insatser** för fler VFU-platser och därmed fler utbildningsplatser på sjuksköterskeutbildningen,
- **stödja aktörerna** i arbetet med att utveckla modeller för, och organisering av, VFU så att det blir möjligt för fler vårdgivare och verksamheter att ta emot studenter,
- följa lärosätens och hälso- och sjukvårdshuvudmäns åtaganden och **redovisa en uppskattning** av hur antalet VFU-platser och utbildningsplatser i sjuksköterskeutbildningen utvecklas.

På längre sikt...

- redovisa **hinder** för att fler VFU-platser ska kunna erbjudas som aktörerna inte kan hantera själva och lämna förslag hur dessa kan lösas,
- analysera **nuvarande ordning** för samarbete om VFU-platser för att avgöra om den bör förändras och, i så fall, lämna sådana förslag,
- särskilt analysera möjligheterna att ställa krav på **privata vårdgivares** medverkan i utbildning,
- kartlägga för- och nackdelar med **Avtal om vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning (VULF)** och bedöma om ett sådant avtal kan bidra till att fler utbildningsplatser erbjuds, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Dialoger (samordnande insatser)

Löpande dialoger med olika VFU-aktörer

- Hittills ett 30-tal möten genomförda

Regionala dialoger

- Regionala vårddkompetensrådet Sydöstra den 22 februari
- Regionala vårddkompetensrådet Norra den 23 februari
- Regionala vårddkompetensrådet Stockholm-Gotland den 23 februari
- Regionala vårddkompetensrådet Södra den 3 mars
- Regionala vårddkompetensrådet Mellansverige den 22 mars
- Regionala vårddkompetensrådet Västra den 29 mars

Stödja aktörerna i utveckling av VFU-modeller

- Dialoger
- Sammanställning av goda exempel

Redovisa uppskattning av platser

- Enkät till samtliga lärosäten
- Universitetskanslersämbetet bistår utredningen

Analysera nuvarande VFU-modell

- Redovisa hinder för att fler VFU-platser ska kunna erbjudas som aktörerna inte kan hantera själva och lämna förslag på hur dessa kan lösas.
- Analysera den nuvarande ordningen för samarbete om VFU-platser för att avgöra om den bör förändras och, i så fall, lämna förslag på förändringar.
- Särskilt analysera möjligheten att ställa krav på privata vårdgivares medverkan i utbildning.

Analysera nuvarande VFU-modell

- Staten övertar huvudmannaskap för vårdhögskoleutbildningarna 2002.
- Samarbete kring VFU inte reglerat i lagstiftning, istället avtal mellan parterna.
- ”Den kliniska praktiken bör regleras i avtal mellan respektive högskola och landsting.”
- VFU-avtalen varierar i form och innehåll, men vanligtvis reglerar de ekonomisk ersättning till vårdgivare, rutiner för beställning och fördelning av VFU-platser samt krav på funktioner, såsom kontaktpersoner, samordnare, handledare.
- Privata vårdgivares medverkan i VFU (skattefinansierad vård) styrs primärt genom krav enligt LOV och LOU.
- Det finns en tydlig potential att öka kommuners och privata vårdgivares medverkan i VFU.

Hinder (VFU-specifika)

- Brist på nationell styrning (regler, avtal, definitioner)
- Brist på samordning mellan lärosäten, regioner och kommuner
- Brist på handledare med rätt kompetens (personer, förutsättningar, utbildning, kompetenskrav)
- Brist på lärare med rätt kompetens (forskning, förenad anställning)
- Brist på ändamålsenligt planeringsstöd (nationellt IT-stöd)
- Brist på finansiering (samordning och utveckling, ersättning till vårdgivare, ersättning till studenter för resor, boende, etc.)
- Brist på anpassning och harmonisering av utbildningen till vårdens förutsättningar och utveckling (examensmål, nära vård, tid, etc.)

VULF-avtal

- Kartlägga för- och nackdelar med ett så kallat VULF-avtal och bedöma om ett sådant avtal kan bidra till att fler utbildningsplatser erbjuds.
- Vårdvetenskapligt avtal om utbildning, lärande och forskning
- Förslag (SOU 2018:77) Framtidens specialistsjuksköterska
- Motsvarighet till ALF/TUA för läkare/tandläkare
- Samtliga berörda lärosäten och SUHF tillstyrkte förslaget, men ansåg att det krävdes ytterligare utredning.